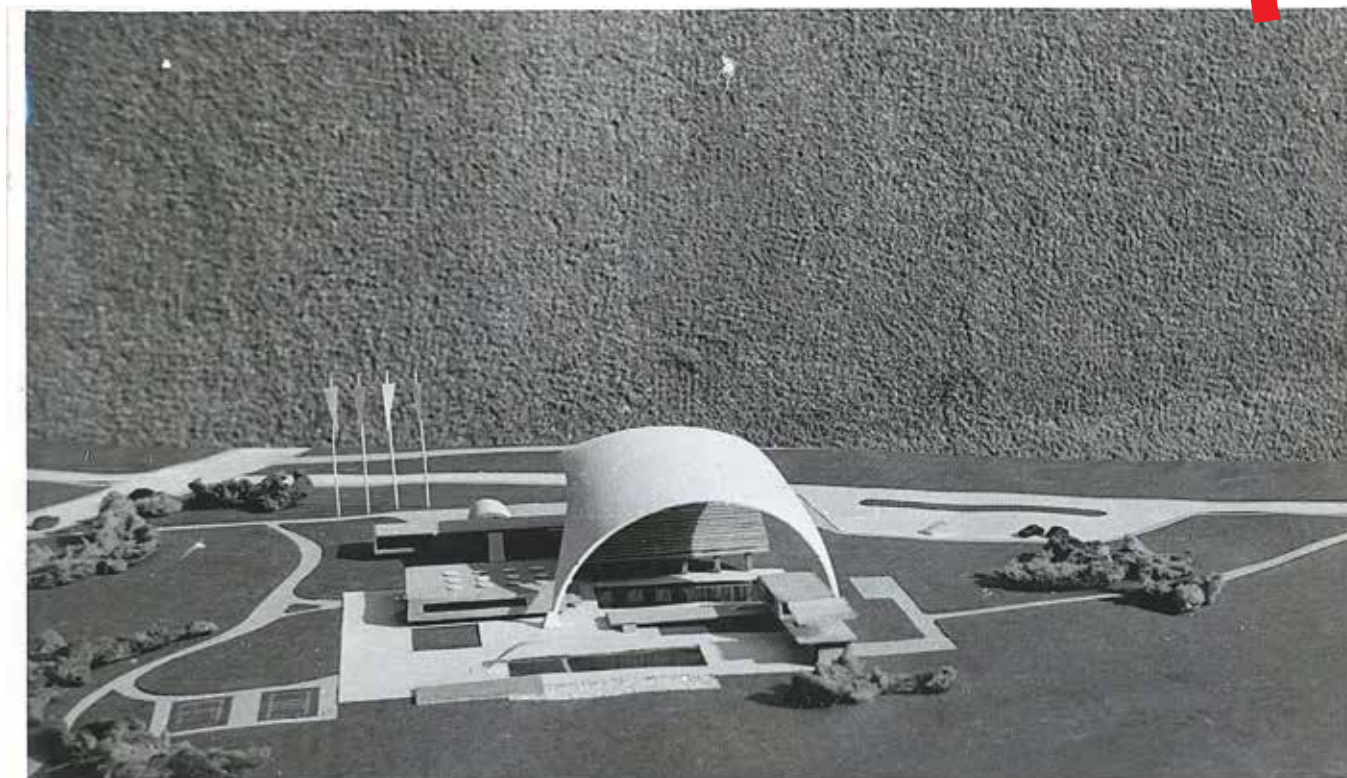

Zagreb Mihajla Kranjca - prva virtualna izložba Državnog arhiva u Zagrebu

Živana Heđbeli

Fotografija makete zimskog bazena. Apsolventski rad Mihajla Kranjca 1958.
Crno-bijela fotografija makete bazena, nedatirano, foto-papir, veličina 13,6 x 8,9 cm
HR-DAZG-1309-1.2

Početkom listopada 2018. Državni arhiv u Zagrebu postavio je svoju prvu virtualnu izložbu – Zagreb Mihajla Kranjca.

Arhitekt Mihajlo Kranjc (1934. – 2016.) diplomirao je 1959. u klasi prof. Vladimira Turine. Od 1959. do 1965. radio je kao projektant-suradnik u Arhitektonskom birou „Ostrogović“ u Zagrebu gdje je, pod vodstvom arhitekta Kazimira Ostrogovića, surađivao u projektima istočnog krila nedovršenog kompleksa Vijećnice grada Zagreba, reprezentativne „Vile Zagorje“ Izvršnog vijeća SRH na Pantovčaku (danas Predsjednički dvori) i Strojarsko-brodograđevnog fakulteta u Zagrebu. S koautorima je sudjelovao na javnom jugoslavenskom arhitektonskom natječaju za zgrade Centralnog komiteta Saveza komunista Hrvatske i Radiotelevizije, obje u Zagrebu, te za stambeno naselje i poslovni centar u Pirotu. Nakon stručnog ispita, kao samostalni projektant radio je od 1966. do 1977. u istom

arhitektonskom birou, koji mijenja naziv u Arhitektonski biro „Centar 51“. Uspješno je sudjelovao na javnim i pozivnim arhitektonskim natječajima za Dom mladosti u Zrenjaninu, Dom revolucije u Šibeniku i Centar za kulturu u Gajnicama, a kao koautor, u arhitektonskoj tvrtki „Eduard D. Stone inc. Architects“ iz New Yorka sudjelovao je u razradi međunarodnog projekta turističkog naselja Dubrava – Babin Kuk u Dubrovniku. U tom razdoblju radio je na projektima hotela Kulmer u Šestinama u Zagrebu, idejnom rješenju hotela uz Dominikanski samostan na Lopudu te projektima stambeno-poslovnog objekta u Ogulinu, stambenog tornja s lokalima u naselju I. Marinkovića u Ogulinu, stambeno-poslovne zgrade u Plaškom, hotela u Josipdolu, upravne zgrade i radionice Nuklearne elektrane u Krškom (Slovenija) te naselja kolektivnog stanovanja Grozdana u Vrbovskom.

Od 1977. radio je kao samostalni projektant u Zavodu za arhitekturu pri

Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Tu se bavio programskim i arhitektonskim analizama obnove i revitalizacije zaštićenih kompleksa samostana sv. Marije od Kaštela u Dubrovniku i Starog grada Veliki Tabor te uključio u rješavanje urbanističko-arhitektonskih aspekata obnove i uređenja javnih gradskih prostora u Zagrebu. S koautorima je uspješno sudjelovao u jugoslavenskom natječaju za projekt uređenja Trga Republike (bana J. Jelačića) i centra naselja Gajnice u Zagrebu. Značajniji projekti iz tog doba su stambeni niz u Plaškom, idejno rješenje rekonstrukcije i uređenja istočnog dijela Zelene potkove u Zagrebu, višenamjenski objekt u Josipdolu, Dom tv Zagreb – blok 10, Muzej Mimara u Zagrebu, školska dvorana osnovne škole „Miše Simoni“ u Dubrovniku, idejno rješenje Muzeja crkvene umjetnosti Zagrebačke nadbiskupije na Kaptolu u Zagrebu i nova postava spomenika bana J. Jelačića u Zagrebu. Od 1991. radi u Gradskom zavodu za planiranje razvoja grada i zaštitu okoliša te kao savjetnik i

INFO

Izložba Zagreb Mihajla Kranjca dostupna je na:
<http://daz.hr/virtualna-izlozba-mihajla-kranjca/>

pomoćnik pročelnika realizira uređenje Trga Petra Preradovića, Trga hrvatskih velikana, potez Ilice do Frankopanske, Gajeve, Jurišićeve, Petrinjske i Varšavske ulice, prolaz Harmica... Projektirao je postave niza javnih spomenika (povrat spomenika ban Josip Jelačić na zagrebački glavni trg). Autor je više spomen-obilježja („Poginulim braniteljima Peščenice“ u Vukovarskoj ulici, 2000). Umirovljen je 2001. Sudjelovao je na različitim grupnim i samostalnim izložbama. Redovito izlaže na izložbama Zagrebačkog Salona arhitekture od 1971. do 1991., a s koautorima na izložbi Velike nagrade 14. Zagrebačkog salona. Na tematskim izložbama „Krovovi novog Ogulina“ i „Ogulin jučer – danas – sutra“ prezentirao je radove u Ogulinu i Zagrebu. Sudjelovao je na izložbama „Arhitektura 70-ih godina u Hrvatskoj“, „Arhitektura u SR Hrvatskoj 1945. – 1985.“, „Ban na Trgu 1866. – 1947. – 1990.“ Nagrađen je Velikom nagradom 14. Zagrebačkog Salona arhitekture za projekte zagrebačkih trgova 1979. (s koautorima), godišnjom nagradom SAH-a „Viktor Kovačić“ za realizirani projekt stambenih nizova u Plaškom 1981. i Nagradom 23. Zagrebačkog Salona za arhitekturu za prijedlog izgradnje Muzeja crkvene umjetnosti Zagrebačke nadbiskupije na Kaptolu u Zagrebu 1999. (s koautorima). Predsjednik RH, dr. F. Tuđman, odlikovao ga je 1999. Spomenicom domovinske zahvalnosti.

Pisana ostavština arhitekta Mihajla Kranjca darovana je Državnom arhivu u Zagrebu 2016. godine. Predano gradivo fragmentarno je sačuvano, a radi se o projektnoj dokumentaciji (pretežito preslici) nastaloj njegovim radom. Nije preuzet praktički niti jedan dokument koji se odnosi na njegov osobni ili obiteljski život, ili službeni dokumenti poput izvoda iz matice rođenih, svjedodžbi, ugovora o radu, podataka o imovini, članstvu u udrugama... Dar sadrži projekte objekata u Hrvatskoj i inozemstvu, pretežito na području Zagreba i

područje ogulinsko-plašćanske regije. Poklonjeno gradivo arhivistički je sređeno i obrađeno, pisano sukladno Općoj međunarodnoj normi za opis arhivskog gradiva ISAD(G). Dokumenti su podijeljeni u dvije serije: Mihajlo Kranjc i Projekti, a pretraživanje i korištenje gradiva olakšavaju, uz analitički popis dokumenata, Kazalo projekata i Kazalo pojmova, pravnih i fizičkih osoba. Gradivo, 8 arhivskih kutija, 9 omota, cca 1,70 dužnih metara dokumenata na papiru, pausu, kartonu, foliji, foto-papiru, CD-ima, rolo fax papiru, nastalo je u razdoblju od 1958. do 2015. Donaciju tvori projektna dokumentacija, idejni projekti, idejna rješenja, obrazloženja, izvedbeno-tehnička dokumentacija, elaborati, programi, nacrti, tlocrti, sheme, presjeci, detalji, oprema, skice, situacije, perspektive, studije, troškovnici, specifikacije, fotomontaže, crteži, c/b i kolor fotografije, ispisi fotografija, kontakti negativa fotografija, negativni fotografija, natječaji, dozvole, zapisnici, mišljenja, dopisi, pisma, koncepti, rukom pisane bilješke, ugovori, ponude, potvrde, novinski isječci, časopisi i publikacije, karte i planovi, izvodi, sporadično razglednice, pozivnice, čestitke, reklame, telegrami, katalozi... Analitički inventar osobnog fonda HR-DAZG-1309 Mihajlo Kranjc (1934. – 2016.) izradila je dr. sc. Živana Heđbeli sa suradnikom Hrvojem Fürnsteinom u srpnju 2018. godine. Prema Darovnom ugovoru gradivo je dostupno za korištenje odmah, sukladno arhivskom zakonu i pravilnicima o korištenju.

Izložba prikazuje dio zagrebačkih projekata Mihajla Kranjca. Zagrepčanima najpoznatiji projekt Mihajla Kranjca je nagrađeni projekt Trga bana Josipa Jelačića s pješačkom zonom Cvjetnog trga. Skupština općine Centar je 1978. godine, preko Društva arhitekata grada Zagreba, provela jugoslavenski anonimni natječaj za izradu idejnog rješenja uređenja Trga Republike. Na natječaju nije dodijeljena prva nagrada, već su bila dva drugoplasirana rada, od čega

je Skupština općine Centar 17. prosinca 1979. izabrala rad autorske grupe Mihajlo Kranjc, Branko Siladin i Berislav Šerbetić, za razradu urbanističkog projekta. 23. rujna 1980. Zavod za arhitekturu Arhitektonskog fakulteta u Zagrebu preuzeo je izradu prve etape urbanističkog projekta za užu zonu Trga (uža zona: Trg, početak svih ulica koje se ulijevaju u Trg, Gajeve ulica do ulice Nikole Tesle, Cesarčeva, Splavnica i Bakačeva ulica). Kranjc, Siladin i Šerbetić uključili su pješačku zonu Trga Petra Preradovića, s Trgom Republike u integralnu cjelinu. Šira zona Trga Republike obuhvaća: Trg bratstva i jedinstva, Bogovićevu ulicu, Marinkovićevu ulicu, Margaretsku i Preobražensku, Preradovićevu do Ulice N. Tesle i Varšavsku do Gundulićeve ulice, centralni prostor pješačke zone središnjeg dijela grada je Trg bratstva i jedinstva. Trg je sjecište ulica – Bogovićeve, Gajeve, Masarykove, Preobraženske, Margaretske, Marinkovićeve. Inzula Preradovićev trg – Margaretska dio je najstarije sačuvanog donjogradskog prostora, kao povijesno žarište sačuvalo je kontinuitet svoje lokacije i funkcije uz longitudinalu Ilice i Vlaške. Godine 1984. grupa autora usvojenog natječaja izradila je idejne skice uređenja šire zone Trga – pješačke zone središnjeg dijela grada. Općina Centar 1986. donosi odluku o izradi urbanističkih uvjeta uređenja pješačke zone središnjeg dijela grada. Trg je uređen u sklopu uređenja grada za Univerzijadu 1987. godine. Skupština Grada Zagreba donijela je 27. ožujka 1990. odluku da se spomenik Jelačić banu vrati na Trg. Kranjc je autor idejnog rješenja sanacije i obnove Preradovićevog trga i Varšavske ulice 2011./2012.

Stručni tim virtualne izložbe čine autorica dr. sc. Živana Heđbeli, ravnateljica Državnog arhiva u Zagrebu, stručni savjetnik dr. sc. Darko Khale, ovlaštenu arhitekt, lektorica Maja Brunec, Neno Veseljak koji je digitalizirao gradivo i Abacus Studio d.o.o. koji ga je digitalno obradio. ■